

УДК 331.5

Артур Романов (Україна)

JEL classification: J21, J23, J24

Артур РОМАНОВ

кандидат економічних наук, доцент,
кафедра менеджменту,
Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка Степана
Дем'янчука,
м. Рівне, Україна
E-mail: romanovad@ukr.net
ORCID ID:
<http://orcid.org/0000-0002-5825-4738>

© Артур Романов, 2019

Отримано: 10.12.2019 р.
Прорецензовано: 15.12.2019 р.
Рекомендовано до друку: 23.12.2019 р.
Опубліковано: 27.12.2019 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

АСИМЕТРІЇ РИНКУ ПРАЦІ ТА МЕХАНІЗМИ ЇХ РЕГУЛЮВАННЯ В УМОВАХ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Анотація

Вступ. Ключовими викликами у процесі досягнення Глобальних цілей сталого розвитку є забезпечення економічного зростання, зайнятості населення, подолання безробіття, особливо серед молоді, що обумовлює розвиток стабільного ринку праці. Ринок праці як економічні відносини з приводу найму робочої сили не лише є вагомою складовою будь-якої економіки, але й тісно пов'язаний з ринками капіталу, товарів та послуг.

Метою роботи є з'ясування національних особливостей і тенденцій ринку праці та обґрунтування механізмів регулювання асиметрій його розвитку з урахуванням світової практики.

Методи (методологія): методи структурно-логічного аналізу (для здійснення теоретичних узагальнень і формулювання пропозицій регулювання ринку праці у контексті досягнення Глобальних цілей сталого розвитку); методи деталізації та синтезу (для вивчення ринку праці); статистичні методи.

Результати. У статті досліджено асиметрії розвитку ринку праці. Виявлено низку проблем, які негативно впливають на ефективність державної політики та досягнення Глобальних цілей сталого розвитку. Це такі проблеми, як можливості працевлаштування, особливо для молоді; нерівномірність зайнятості за регіонами, віковими групами, статтю; неформальна зайнятість. Особливу увагу приділено основним показникам досягнення цілей сталого розвитку «Гідна праця та економічне зростання»; це такі показники як річні темпи зростання ВВП; рівень зайнятості; середній зарібок жінок та чоловіків; рівень безробіття за статтю, віком та серед осіб з обмеженими можливостями; питома вага молоді (віком 15-24 роки), яка не навчається і не працює та інші. Запропоновано механізми регулювання асиметрій ринку праці в Україні. Зокрема, реформа ринку праці та перегляд трудового законодавства; інвестування в освіту; розвиток когнітивних та соціально-побутових навичок; створення нових робочих місць, співпраця усіх сторін соціально-трудова відносин та інші.

Романов А. Асиметрії ринку праці та механізми їх регулювання в умовах досягнення цілей сталого розвитку. *Економічний аналіз*. Тернопіль. 2019. Том 29. № 4. С. 58-66.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2019.04.058>

Ключові слова: сталий розвиток; ринок праці; зайнятість; безробіття; заробітна плата; міграція робочої сили; освіта; навички працівників; реформи ринку праці.

UDC 331.5

Arthur Romanov (Ukraine)

JEL classification: J21, J23, J24

Arthur ROMANOV

PhD in Economics,
Associate Professor,
Department of Management,
International University of Economics and
Humanities named after Stepan Demianchuk,
Ukraine

E-mail: romanovad@ukr.net

ORCID ID:

<http://orcid.org/0000-0002-5825-4738>

© Arthur Romanov, 2019

Received: 10.12.2019

Revised: 15.12.2019

Accepted: 23.12.2019

Online publication date: 27.12.2019

This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 license, which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

LABOR MARKET ASYMMETRIES AND MECHANISMS FOR REGULATING THEM IN THE CONTEXT OF ACHIEVING THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Abstract

Introduction. Labor market is a major component of any economy and is intricately tied in with markets for capital, goods and services. At a time of immense challenges to sustainable development, employment, unemployment, particularly youth unemployment, gender inequalities are major concerns and key challenges.

Purpose. The article aims is to research the national peculiarities and tendencies of the labor market and determine the directions of the state policy of Ukraine for regulating the asymmetries of its development on the basis of foreign countries experience.

Method (methodology): the methods of structural and logical analysis were used to implement theoretical generalizations and formulation of mechanisms for regulating them in the context of achieving the Sustainable Development Goals; the methods of detailing and synthesis were used to study the employment, unemployment, wages, and labor migration. The statistical methods were used to study the labor market asymmetries and the trends of labor market.

Results. The actual trends of development of labor market have been investigated. There are a number of problems that affect the efficiency of state policy and achieving the Global goals of sustainable development. These are problems such as employment opportunities, especially for young people; inequalities across regions, age groups and genders; informal employment; labor migration.

Particular importance is attached to core indicators for reporting on contribution towards implementation of the Sustainable Development Goals as annual growth rate of real GDP per employed person; proportion of informal employment, by sex; average hourly earnings of female and male employees, by occupation, age and persons with disabilities; unemployment rate, by sex, age and persons with disabilities; proportion of youth (aged 15-24 years) not in education, employment or training.

The mechanisms of regulation of asymmetries of development of labor market in Ukraine are proposed. For example, labor market reform and revision of labor law; investing in education; development of cognitive and social skills; job creation, cooperation of all parties of social-labor relations and others.

Romanov, A. (2019). Labor market asymmetries and mechanisms for regulating them in the context of achieving the sustainable development goals. *Economic analysis*, 29 (4), 58-66.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2019.04.058>

Keywords: sustainable development; labor market; employment; unemployment; wages; labor migration; education; employee skills; labor market reforms.

Вступ

В умовах нової економічної реальності особливо актуальними є цілі та завдання Сталого розвитку, визначені ООН [14] і адаптовані у більшості країн світу. В Україні основою для подальшого планування розвитку є Національна доповідь «Цілі Сталого Розвитку: Україна» [12], яка створює бачення орієнтирів досягнення Цілей сталого розвитку і містить адаптовані завдання та індикатори для їх моніторингу.

Безумовно, що стале економічне зростання неможливе без забезпечення повної і продуктивної зайнятості та гідної праці для всіх жінок і чоловіків, а також захисту трудових прав та надійних і безпечних умов праці для всіх працівників. Вагому роль у забезпеченні повної і продуктивної зайнятості в контексті досягнення Цілей сталого розвитку відіграє ринок праці.

Розвинений та стабільний ринок праці означає високий споживчий попит, який здатен принести прибутки компаніям, підвищити рівень життя працівників та бути чинником досягнення соціальної стабільності в країні. Як провідний сегмент ринкової економіки, ринок праці забезпечує розподіл людського капіталу, впливає на рівень економічних та неекономічних вигод від його використання; у свою чергу, людський капітал стає цінністю саме завдяки ринку праці. Проте, глобалізація, демографічні зрушення, технологічний прогрес, нові способи виробництва та необхідність сталого розвитку спричиняють зміни природи праці: технології відкривають шляхи для створення нових робочих місць, підвищення продуктивності праці та надання ефективних державних послуг, компанії розвиваються завдяки цифровій трансформації та покращенню управління людськими ресурсами.

Експерти Світового банку закликають уряди країн інвестувати в людський капітал, щоб працівники могли набути навичок, затребуваних на ринку праці, а також посилити соціальний захист і поширити його на всіх людей у суспільстві [16].

В постійному русі, залежно від низки внутрішніх та зовнішніх чинників, перебуває і ринок праці України; незначна стабілізація проявляється у вигляді зростання чисельності зайнятого населення, зниження загального рівня безробіття, зростання рівня оплати праці тощо. Разом з тим, неформальна зайнятість, професійно-кваліфікаційний дисбаланс між попитом та пропозицією робочої сили, безробіття серед молоді з вищою освітою, невідповідність рівнів заробітної плати в Україні та в країнах Європейського Союзу, освітня і трудова міграції, обумовлюють необхідність його регулювання відповідно до цілей та завдань сталого розвитку.

Теоретично-наукове обґрунтування, дослідження економічної суті ринку праці, зайнятості, безробіття міститься в працях Дж. Беккера, Г. Кларка, У. Кентона та інших. Експерти міжнародних організацій вивчають зміни природи праці, перспективи зростання професійних та технічних робочих місць; розробляють прогнози розвитку національних та глобальних ринків праці залежно від віку, статі та раси тощо.

Вагомий внесок у дослідження і розв'язання наукової проблеми функціонування ринку праці здійснили українські науковці: Міщук Н. В., Завада О. П. [4], Колот А. [2], Лібанова Е. [3], Наумова М. [5], Сариогло В. [8] та інші. Незважаючи на активне дослідження стану та напрямів розвитку ринку праці, в сучасних умовах господарювання актуальними дослідженнями є вивчення асиметрій розвитку ринку праці України та механізмів їх регулювання з урахуванням досвіду зарубіжних країн.

Мета статті

Метою статті є з'ясування національних особливостей і тенденцій ринку праці та обґрунтування механізмів регулювання асиметрій його розвитку з урахуванням світової практики.

Виклад основного матеріалу дослідження

На глобальному рівні, сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх (ціль 8 Цілей Сталого розвитку 2016-2030) передбачає виконання країнами таких завдань як: підтримання економічного зростання, у тому числі зростання валового внутрішнього продукту на рівні не менше 7% на рік; підвищення продуктивності в економіці шляхом диверсифікації, технічної модернізації та інноваційної діяльності; проведення орієнтованої на розвиток політики, яка сприяє продуктивній діяльності, створенню гідних робочих місць, підприємству, творчості й інноваційній діяльності; забезпечення повної і продуктивної зайнятості та гідної праці для всіх жінок і чоловіків, у тому числі молодих людей та інвалідів, і рівну оплату за працю рівної цінності; суттєве скорочення частки молоді, яка не працює, не вчиться і не набуває професійних навичок; викорінення примусової праці; захист трудових прав і сприяння забезпеченню надійних і безпечних умов праці для всіх трудящих, включаючи трудящих-мігрантів, та осіб, які не мають стабільної зайнятості; розробка і введення в дію глобальної стратегії забезпечення зайнятості молоді та імплементація Глобального пакту про робочі місця Міжнародної організації праці [14].

З метою виконання вищезазначених завдань для досягнення Глобальних цілей сталого розвитку

в Україні розроблено національну систему Цілей сталого розвитку [12], затверджено індикатори моніторингу [6] та визначено, що Цілі сталого розвитку на період до 2030 року є орієнтирами для розроблення прогностичних і програмних документів, проектів нормативно-правових актів тощо [7].

Так, для досягнення цілі «Гідна праця та економічне зростання» в Україні необхідно: по-перше, забезпечити стійке зростання ВВП на основі модернізації виробництва, розвитку інновацій, підвищення експортного потенціалу, виводу на зовнішні ринки продукції з високою часткою доданої вартості; по-друге, підвищити ефективність виробництва на засадах сталого розвитку та розвитку високотехнологічних конкурентних виробництв; по-третє, підвищити рівень зайнятості

населення; по-четверте, скоротити частку молоді, яка не працює, не навчається і не набуває професійних навичок; по-п'яте, сприяти забезпеченню надійних та безпечних умов праці для всіх працюючих, зокрема шляхом застосування інноваційних технологій у сфері охорони праці та промислової безпеки; по-шосте, створити інституційні та фінансові можливості для самореалізації потенціалу економічно активної частини населення та розвитку креативної економіки [12].

Моніторинг забезпечення сталого економічного зростання, зайнятості та праці в Україні здійснюється за індикаторами, наведеними у таблиці 1.

Таблиця 1. Інформаційне забезпечення моніторингу цілі сталого розвитку «Гідна праця та економічне зростання», метадані

Індикатори	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Цільовий орієнтир, встановлений на 2020 рік
Індекс фізичного обсягу ВВП, %	90,20	102,40	102,50	103,30	104,00
Індекс зміни продуктивності праці, %	99,20	103,50	103,20	102,00	104,00
Рівень зайнятості населення віком 20-64 роки, %	64,4	64,2	64,2	65,6	66,00
жінки	59,1	59,3	59,4	61,0	
чоловіки	70,2	69,5	69,4	70,5	
за типом місцевості проживання					
міська	65,2	65,0	65,1	66,7	
сільська	62,7	62,4	62,2	63,2	
Частка молоді, яка не працює, не навчається і не набуває професійних навичок, у загальній чисельності осіб віком 15–24 роки, %	17,20	17,80	15,90	14,50	17,00
жінки	19,80	20,80	19,00	17,80	
чоловіки	14,60	14,90	12,90	11,30	
Частка працівників, зайнятих на роботах зі шкідливими умовами праці, у загальнообліковій кількості штатних працівників, усього, %	28,9	-	28,4	-	22,00
Кількість зайнятих працівників у суб'єктів середнього та малого підприємництва, млн. осіб	6,5	6,5	6,6	-	8,30
Співвідношення середньої заробітної плати жінок і чоловіків, %	74,9	74,6	78,8	77,7	80,00
Рівень зайнятості жінок віком 25-44 роки, які мають дітей віком 3-5 років, %	59,0	-	-	-	63,00

Складено за даними [1; 9].

Таким чином, в Україні ситуація щодо забезпечення економічного зростання та зайнятості у 2015-2018 рр. є нестабільною. В результаті запровадження нових підходів щодо регулювання зайнятості населення (таких як первинне та поглиблене профілювання, професійне навчання, соціальний супровід після працевлаштування,

співпраця Державної служби зайнятості з об'єднаними територіальними громадами тощо), у 2019 році ринок праці України характеризують такі тенденції:

1. Кількість зайнятого населення у віці 15 років і старше у I півріччі 2019 року становила 16,6 млн. осіб, а рівень зайнятості – 51,4%. І майже половину

зайнятих громадян становлять особи віком 40-59 років, 30% – особи у віці від 30 до 39 років, кожен п'ятий у віці від 15 до 29 років. За професійними групами: 41% зайнятих становили керівники, службовці, професіонали та фахівці, 18% – особи, що займали робочі місця, які належать до класу найпростіших професій, 17% – працівники сфери торгівлі та послуг, 13% – кваліфіковані робітники з інструментом та сільського господарства, 11% – робітники з обслуговування та машин [9].

2. У всіх регіонах поступово (з 56,8% до 57,9%) зростає рівень зайнятості населення у віці 15-70 років; найбільш суттєво цей показник зріс у таких регіонах як Полтавська (з 54,6% до 56,1%), Сумська (з 57,2% до 58,7%), Херсонська (з 56,8% до 58,3%), Чернігівська (з 56,8% до 58,3%) області. Найвищий рівень зайнятості спостерігався у м. Києві (63,0%), Харківській (62,2%), Дніпропетровській (59,5%), Київській (59,3%) та Миколаївській (58,9%) областях, а найнижчий – у Волинській (50,2%) та Донецькій (50,9%) областях.

3. У I півріччі 2019 року на 94 тис. осіб скоротилася кількість зайнятих громадян у віці 15-70 років у неформальному секторі економіки. Кожен п'ятий працює з порушенням трудового законодавства (3,5 млн осіб зайнятих або 21,0% зайнятого населення) у сільському, лісовому та рибному господарствах (42%), в оптовій та роздрібній торгівлі, ремонті автотранспортних засобів (18%), а також у будівництві (16%).

4. В Україні поступово скорочується кількість безробітного населення; але і досі зареєстрованими у Державній службі зайнятості є 1,5 млн осіб; відповідно рівень безробіття у 2019 році – 8,4%. Найнижчий рівень безробіття спостерігався у Харківській (5,0%), Київській (5,9%), Одеській (6,1) областях та місті Києві (6,1%), а найвищий – у Луганській (14,2%), Донецькій (13,7%), Волинській (11,7%) та Кіровоградській (11,2%), Полтавській (11,1%) областях.

Основними причинами незайнятості є: звільнення за власним бажанням та за угодою сторін (41%), вивільнення з економічних причин (20%), сезонний характер роботи (11%), закінчення строку контракту (9%); є й такі, що не змогли знайти роботу після закінчення навчання у закладах освіти (9%).

За даними Державної служби зайнятості, для 1,5 млн офіційно безробітних є 1 млн вакансій; завдяки зростанню співпраці роботодавців з центрами зайнятості можливості працевлаштування у 2019 році збільшилися на 4% у порівнянні з 2018 роком.

На нові робочі місця в пріоритетних видах економічної діяльності з компенсацією роботодавцю витрат в розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне

страхування були працевлаштовані недостатньо конкурентоспроможні працівники на ринку праці.

Для сприяння повній та продуктивній зайнятості, гідній роботі для всіх, в Україні:

- передбачена одноразова виплата допомоги по безробіттю та започаткування власної справи (справу, зросла на 33% та становила 2,0 тис. осіб);
- практикується тимчасова зайнятість; найбільш поширеними видами громадських робіт є: допомога сім'ям учасників АТО, супровід інвалідів по зору, роботи на об'єктах соціальної сфери, відбудова історичних пам'яток;
- здійснюється первинне та поглиблене профілювання (у січні-жовтні 2019 року 775 тис. осіб, які шукають роботу, пройшли первинне профілювання, з них 469 тис. безробітних пройшли поглиблене профілювання [9]);
- здійснюється соціальний супровід після працевлаштування за підходом кейс – менеджменту;
- проведено професійне навчання з метою забезпечення професійно-кваліфікаційного рівня шукачів роботи вимогам роботодавців;
- популяризується навчання у центрах професійно-технічної освіти державної служби зайнятості; найбільш поширеними професіями, які здобули безробітні, є: перукар, кухар, тракторист-машиніст, електрогазозварник, токарь, столяр, швачка, водій;
- пропонують профорієнтаційні послуги особам, які мають статус зареєстрованого безробітного; особам, що навчаються у закладах освіти різних типів числі учням загальноосвітніх шкіл;
- ваучер на навчання та підвищення кваліфікації у січні-жовтні 2019 року отримали 1 142 особи (у січні-жовтні 2018 року – 983 особи);
- надають послуги інформаційно-консультаційного змісту.
- впроваджуються електронні сервіси з використанням інтернет-технологій щодо надання соціальних послуг громадянам та роботодавцям.

Як наслідок, такі пасивні форми роботи з безробітними як виплата допомоги по безробіттю поступово скорочуються (станом на 1 листопада 2019 року допомогу по безробіттю отримували 208 тис. осіб, що на 1 тис. осіб менше, ніж на 1 листопада 2018 року [9]).

Позитивна динаміка окремих індикаторів (індекс фізичного обсягу ВВП, рівень зайнятості населення віком 20-64 роки) та негативна динаміка більшості індикаторів моніторингу цілі сталого розвитку «Гідна праця та економічне зростання», дозволяють зробити висновки, що для того, щоб досягти цільових орієнтирів, встановлених на 2020 рік, необхідно змінити підходи щодо забезпечення

економічного зростання та гідної праці в Україні з урахуванням того, що на ринок праці впливають: глобалізація, загроза автоматизації, ціна, якість та доступність освіти; державна політика щодо соціального захисту населення та встановлення мінімальних гарантій в оплаті праці тощо.

Варто зазначити, що світова практика має ряд механізмів регулювання ринку праці і окремі з них можуть бути використані в Україні (таблиця 2).

Механізми регулювання можуть бути реалізовані в рамках ініційованої урядом трудової реформи, суть якої полягає у зміні окремих положень Трудового Кодексу та суттєве посилення прав роботодавців.

Значимо, що для подолання асиметрій ринку праці України в умовах досягнення Цілей сталого розвитку також необхідно:

1. Популяризувати навчання впродовж усього життя, тому що відповідно до звіту «Skills forecast trends and challenges to 2030» [11], опублікованого Європейським центром розвитку професійної освіти Cedefop, для надзвичайно динамічних та конкурентних ринків праці, ключовим фактором є інвестування у навички та компетенції працівників.

2. Стимулювати населення до покращення його рівня освіти, зокрема до збільшення тривалості навчання. На думку науковців, кількість років навчання суттєво впливає на рівень економічної активності. Відтак, дуже важливо щоб практично все населення України навчалось не менше, ніж 11 років, найбажаніше – понад 13 років; при цьому тип освіти (професійно-технічна чи вища) на економічну активність практично не впливають [4].

3. Зобов'язати компанії звітувати щодо внеску у забезпечення сталого розвитку, відповідно до Guidance on core indicators for entity reporting on contribution towards implementation of the Sustainable Development Goals [15]. Основними показниками, які повинні розкриватися компаніями у частині забезпечення зайнятості та гідної праці є: середньорічна тривалість підготовки в розрахунку на одного працівника з розподілом за категоріями працівників; витрати на підготовку одного працівника на рік з розподілом за категоріями працівників; заробітна плата та виплати працівникам з розподілом за типом зайнятості та статтю витрати на охорону здоров'я та безпеку

працівників; частота/кількість випадків виробничого травматизму [15].

4. Забезпечити тісну співпрацю між усіма соціальними партнерами (державні органи влади, роботодавці, працівники), що призведе до формування у працівників компетенцій та навичок, відповідно до вимог ринку праці.

Висновки та перспективи подальших розвідок

На ринку праці України спостерігаються позитивні тенденції щодо зростання зайнятості та скорочення безробіття. Проте, більшість індикаторів моніторингу цілі сталого розвитку «Гідна праця та економічне зростання» мають негативну динаміку, що свідчить про необхідність удосконалення регулювання зайнятості. Відповідно до світової практики, запропоновано ряд механізмів регулювання ринку праці, зокрема: реформа ринку праці та перегляд трудового законодавства; інвестування в освіту та охорону здоров'я; розвиток когнітивних та соціально-побутових навичок, які сприяють адаптації працівників до нових умов праці; створення нових робочих місць та нових професій; підготовка фахівців та розвиток навичок відповідно до потреб ринку праці; використання гнучких форм зайнятості; підвищення кваліфікації працівників на постійній основі; підтримка розвитку дітей у ранньому віці; забезпечення мінімального рівня соціального захисту населення; відміна необґрунтованих пільг та субсидій, підвищення ефективності нормативного регулювання ринку праці; посилення відповідальності за тіньове працевлаштування і ведення господарства шляхом внесення змін до трудового законодавства; розвиток систем управління персоналом на макrorівні тощо. В умовах зміни характеру праці; щоб бути конкурентоспроможними на ринку праці, працівники повинні набувати «hard and soft skills» впродовж життя. Реалізація механізмів та тісна співпраця усіх зацікавлених сторін забезпечать досягнення не лише цілі «Гідна праця та економічне зростання», але й Глобальних цілей сталого розвитку в цілому.

Важливим завданням є фінансування підготовки фахівців, відповідно до потреб ринку праці. Зокрема, подальші розвідки автора будуть пов'язані з дослідженням фінансування підготовки таких фахівців як за рахунок бюджетних ресурсів, так і за рахунок роботодавців та самих працівників.

Таблиця 2. Матриця асиметрій та механізмів регулювання ринку праці в Україні

Тенденції		Механізми регулювання
Позитивні	Негативні	
Інтеграція України до міжнародного ринку праці	Глобальна конкуренція на ринку праці	Реформа ринку праці, перегляд трудового законодавства
Зміна характеру праці [16]	Постійне оновлення вимог до працівників	Інвестування в освіту та охорону здоров'я; Забезпечення мінімального рівня соціального захисту населення; Відміна необґрунтованих пільг та субсидій, підвищення ефективності нормативного регулювання ринку праці; [16, с. 83]
Зростає чисельність зайнятого населення	Демографічні загрози; старіння населення	Розвиток когнітивних та соціально-побутових навиків, які сприяють адаптації працівників до нових умов праці Навчання працівників старшого віку новим вмінням та навичках відповідно до зміни характеру праці (програми навчання дорослих)
Середній розмір заробітної плати штатних працівників – 10,7 тис. грн.	Розміри реальної заробітної плати суттєво не змінюються; Гендерний розрив у рівні заробітної плати	На макрорівні: зменшення податкового навантаження на фонд оплати праці; створення сприятливого середовища для розвитку ділової активності та бізнесових ініціатив жінок, розширення грантових форм підтримки та програм мікрокредитування жіночого підприємництва; На мікрорівні: збільшення заробітних плат та бонусів, а також створення безпечних та комфортних умов праці
Рівень безробіття поступово скорочується (8,9% у 2018 році проти 8,5% у 2019 році)	Серед безробітних 53% – особи віком від 15 до 39 років, 26% – у віці від 40 до 49 років. 51% зареєстрованих безробітних мали вищу освіту, 33% – професійно-технічну, 16% – загальну середню освіту. У загальній кількості зареєстрованих безробітних, чоловіки становили – 103 тис. осіб (або 40%), жінки – 156 тис. осіб (або 60%).	Використання гнучких форм зайнятості; підвищення кваліфікації працівників на постійній основі; підтримка розвитку дітей у ранньому віці
Реформування освіти в Україні	Кожен 10-й безробітний шукає місце роботи вперше після закінчення навчання у закладах освіти різних рівнів.	Покращення професійної орієнтації та кар'єрного консультування молоді;
	Трудова та освітня міграції населення Працівників не вистає в усіх видах діяльності, а найбільше – у будівництві та промисловості.	Забезпечення надійного та своєчасного визначення масштабів міграції, кваліфікаційно-професійних, освітніх та статевікових характеристик мігрантів; моніторинг мотивів міграції, намірів та очікувань мігрантів [8]; Державні програми повернення в Україну працюючих за кордоном та тих, хто навчається; Зростання соціальних стандартів у трудовій сфері
Децентралізація влади	Масове вивільнення працівників (159,8 тис. впродовж січня-жовтня 2019 року), найбільше (39% усіх вивільнених) у таких сферах: державне управління та оборона, обов'язкове соціальне страхування; охорона здоров'я та надання соціальної допомоги.	Перерозподіл працівників; створення нових робочих місць та нових професій; підготовка фахівців та розвиток навичок відповідно до потреб ринку праці
Поступове відновлення економіки	21% або 3458,5 тис. осіб – зайнятих у неформальному секторі	Посилення відповідальності за тіньове працевлаштування і ведення господарства шляхом внесення змін до трудового законодавства; розвиток систем управління персоналом на мікрорівні

Складено автором [1; 2; 4; 8; 10; 16].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державна служба статистики України. Цілі сталого розвитку. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Колот А. М., Герасименко О. О. Новітні глобальні тенденції у сфері зайнятості і доходів та їх вплив на соціальну нерівність. *Соціально-трудова відносини: теорія та практика*. 2018. № 1. С. 6-33.
3. Лібанова Е. М. Проблеми розвитку ринку праці в контексті соціальної політики України, загроз та викликів XXI століття. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2012. № 2. С. 41–45.
4. Міщук Н. В., Завада О. П. Статистичний аналіз рівня економічної активності та рівня безробіття в Україні. *Економічний аналіз*. Тернопіль. 2019. Том 29. № 1. С. 29-35.
5. Наумова М. А. Вплив глобальних викликів на функціонування ринку праці. *Бізнес Інформ*. № 1. 2019. С. 40-49.
6. Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку: Розпорядження КМУ від 21 серпня 2019 р. № 686-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pitannya-zboru-danih-dlya-monitorin-686r>.
7. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: указ Президента України від 30 вересня 2019 р. №722. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>.
8. Саріогло В. Зовнішня трудова міграція в Україні: мотиви, масштаби, наслідки. *Економічний аналіз*. Тернопіль. 2019. Том 29. № 1. С. 36-43.
9. Ситуація на ринку праці та результати діяльності державної служби зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua/analytics/all>.
10. Український ринок праці: імперативи та можливості змін : колективна монографія / за наук. ред. д.е.н., проф. І. Л. Петрової, к.е.н. В. В. Близнюк ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/306.pdf>.
11. Skills forecast trends and challenges to 2030. URL: https://www.cedefop.europa.eu/files/3077_en.pdf.
12. Sustainable Development Goals: Ukraine / National Report. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine, 2017. URL: http://www.un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf.
13. The Sustainable Development Goal indicators. URL: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2019/Overview>.
14. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. URL: https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E.
15. UNCTAD ISAR (2019). Guidance on Core indicators for entity reporting on the contribution towards the attainment of the Sustainable Development Goals. URL: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/diae2019d1_en.pdf.
16. World Bank. 2019. World Development Report 2019 : The Changing Nature of Work. World Development Report; Washington, DC: World Bank. © World Bank. URL: <http://documents.worldbank.org/curated/en/816281518818814423/pdf/2019-WDR-Report.pdf>.

REFERENCES

1. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. (2019). *Tsili staloho rozvytku* [Sustainable Development Goals]. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua>. [in Ukrainian].
2. Kolot, A. M., & Herasymenko, O. O. (2018). Novitni hlobal'ni tendentsii u sferi zajniatosti i dokhodiv ta ikh vplyv na sotsial'nu nerivnist' [Recent global trends in employment and income and their impact on social inequality]. *Sotsial'no-trudovi vidnosyny: teoriia ta praktyka – Social-labor relations: theory and practice*, 1, 6–33. [in Ukrainian].
3. Libanova, E. M. (2012). Problemy rozvytku rynku pratsi v konteksti sotsial'noi polityky Ukrainy, zahroz ta vyklykiv XXI stolittia [Problems of labor market development in the context of social policy of Ukraine, threats and challenges of the 21st century]. *Rynok pratsi ta zajniatist' naselennia – Labor market and employment*, 2, 41–45. [in Ukrainian].
4. Mishchuk, N., Zavada, O. (2019). Statistical analysis of the level of economic activity and level of unemployment in Ukraine. *Economic analysis*, 29 (1), 29-35. [in Ukrainian].
5. Naumova M. A. (2019). Vplyv hlobal'nykh vyklykiv na funktsionuvannia rynku pratsi [The impact of global challenges on the functioning of the labor market]. *BIZNESINFORM*, 1, 40-49 [in Ukrainian].
6. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2019). *Pytannia zboru danykh dlia monitorynhu realizatsii tsilei staloho rozvytku* [Data collection issues for monitoring the implementation of sustainable development goals]. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/npas/pitannya-zboru-danih-dlya-monitorin-686r> [in Ukrainian].
7. President of Ukraine. (2019). *Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku*. [On the Sustainable Development Goals of Ukraine until 2030]. Retrieved from <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825> [in Ukrainian].
8. Sarioglo, V. (2019). External labor migration in Ukraine: motives, scope, consequences. *Economic analysis*, 29(1), 36-43. [in Ukrainian].
9. *Sytuatsiia na rynku pratsi ta rezul'taty diial'nosti derzhavnoi sluzhby zajniatosti* [The situation on the labor market and the results of the activity of the state employment service]. Retrieved from <https://www.dcz.gov.ua/analytics/all>. [in Ukrainian].
10. *Ukrains'kyj rynek pratsi: imperatyvy ta mozhlyvosti zmin* [The Ukrainian labor market: imperatives and opportunities for change]. Retrieved from <http://ief.org.ua/docs/mg/306.pdf>. [in Ukrainian].

11. *Skills forecast trends and challenges to 2030*. Retrieved from https://www.cedefop.europa.eu/files/3077_en.pdf.
12. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine. (2017). *Sustainable Development Goals: Ukraine / National Report*. Retrieved from http://www.un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf.
13. *The Sustainable Development Goal indicators*. Retrieved from <https://unstats.un.org/sdgs/report/2019/Overview>.
14. United Nations. (2015). *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development: Resolution A/RES/70/1* adopted by the General Assembly. Retrieved from http://sd4ua.org/wp-content/uploads/2015/02/SD_resolution_NY_2015.pdf.
15. UNCTAD ISAR (2019). *Guidance on Core indicators for entity reporting on the contribution towards the attainment of the Sustainable Development Goals*. Retrieved from https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/diae2019d1_en.pdf.
16. World Bank. 2019. *World Development Report 2019 : The Changing Nature of Work. World Development Report*; Washington, DC: World Bank. Retrieved from: <http://documents.worldbank.org/curated/en/816281518818814423/pdf/2019-WDR-Report.pdf>.